

Title:

Vranyczany-Dobrinović, obitelj

Person type:

Obitelj

History:

Dobrinovići se spominju početkom 13. stoljeća u Bosni, gdje su 1391. godine dobili plemstvo. U 15. st. prebjegli su pred Turcima u Dalmaciju i naselili se u Vranjicu pokraj Splita. Po tom je mjestu Manojlo Dobrinović od splitskoga gradskog vijeća 1454. godine dobio naslov patricija pod imenom Vranjican. Patricijat je potvrdio i mletački dužd. U 16. stoljeću, nakon pada Klisa, Vranjicani odlaze na otoke Hvar i Brač. Na Hvaru se nastanjuju u Starom Gradu te počinju nositi pridjevok Vragnizan.

Kada je nakon Požunskog mira 1805. godine, Hvar s ostalom Dalmacijom pripao Francuskoj, obitelj Vranjican je skupila oko dvije tisuće otočana i potjerala Francuze. No, Bečkim mirom 1809. godine Francuzi su se vratili, a braća Ambroz stariji i Ivan te njihov bratić Šime Vranjican i brojna rodbina, odlučili su se na odlazak. Bojali su se osvete Francuza, koji su im konfiscirali imovinu i osudili Šimina sina Juru na smrt. Ambroz stariji naselio se u Severinu na Kupi, Ivan stariji u Senju, Šime u Zagrebu, a nakon odlaska Francuza 1815. godine u Rijeci. Šimini sinovi Nikola i Ambroz mlađi otišli su u Karlovac, Matija i Ivan mlađi u Senj, a Jure u Rijeku. Za zasluge učinjene na Hvaru, kralj Franjo II. dodijelio im je godišnju rentu od 1000 zlatnih kruna. Pod geslom Fratrum concordia, obogativši se trgovinom, Šimini sinovi osnovali su obiteljsku trgovačku zajednicu sa sjedištem u Karlovcu te podružnicama u Rijeci i Senju, a koja se bavila izvozom žita, drvne građe i bačvarskih dužica širom Sredozemnog i Crnog mora, atlantskih luka, Engleske i drugih zemalja.

Nakon ekonomskog jačanja obitelji uslijedilo je društveno i staleško napredovanje. Ambrozu st. i Ivanu st. potvrđeno je 1822. godine staro plemstvo, a njihovi potomci su 1827. godine dobili ugarsko-hrvatsko plemstvo. Šime i njegov sin Jure postali su riječki patriciji 1833. godine, a godine 1837. Šimi i petorici njegovih sinova podijeljeno je staro ugarsko-hrvatsko plemstvo, zapravo indigenat, dok se prezime Vranjican mađariziralo u Vranyczany. Ambroz ml. je 1846. godine u Beču zajedno sa svojom braćom dobio viteški stalež s prezimenom Dobrinović, čime je vraćeno staro obiteljsko ime. Godine 1862. petoro je braće Vranyczany-Dobrinović dobilo barunat. Ambroz mlađi (1801. - 1870.) istaknuo se kao vješt trgovac (1833. godine u Karlovcu je otvorio veletrgovinu žitom i drvima), a uživao je i veliki ugled među ilircima. Uz Ljudevita Gaja i Ivana Kukuljevića bio je član odbora koji je 1848. predložio Josipa Jelačića za bana. Njegov ugled i utjecaj u Beču imao je veliku važnost u kriznom razdoblju od 1843. do 1845. godine, kao i u razdoblju revolucije 1848. - 1849. Obnašao je i dužnost načelnika financijskog odjela Banske vlade (1848. - 1850.), te predsjednika Matice ilirske (1851. - 1858.). S biskupom Strossmayerom 1860. godine se u Državnom vijeću u Beču zauzimao za autonomiju Hrvatske i njezino ujedinjenje s Dalmacijom. Financijski je pomogao osnivanje Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti (danas Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti) i kazališta te drugih kulturnih i nacionalnih institucija.

Godine 1862. njemu i četvorici njegove braće podijeljen je nasljedni barunat s geslom Fratrum concordia. Obitelj Vranyczany-Dobrinović posjedovala je početkom 19. stoljeća imanja oko Karlovca i Severina na Kupi, a 1840. kupila je i posjed Rakitje u blizini Zagreba te osam godina kasnije i Kastav. U Zagrebu su članovi obitelji Vranyczany-Dobrinović izgradili nekoliko palača (danas zgradu Moderne galerije na Zrinjevcu izgradio je Ljudevit (Luj) Vranyczany-Dobrinović). Ambroz ml. i njegova kći Klotilda, udana grofica Buratti, bili su vlasnici palače Dverce na Gornjem Gradu. Potkraj 19. stoljeća kupili su i najljepše zagorske dvorce. Janko je kupio Začretje (1887.), vlastelinstvo Sv. Križ, te kurije Šenjugo i Puhakovec, njegov brat Ernest 1882. godine Mirkovec, a brat Viktor dvorac u Gornjoj Bedekovčini. Jankov i Ernestov bratić Luj (graditelj palače na Zrinjevcu) kupio je dvorac Oroslavje gornje, a njegov brat Vladimir dvorac Laduč. Braća Ambroza ml. začetnici su obiteljskih grana: Nikola (1804. - 1876.), Matija (1800. - 1870.) i Ivan (1806. - 1865.). Nikolini su potomci živjeli

u Zagrebu te su do Drugog svjetskog rata posjedovali dobra Oroslavje (od 1885.) i Laduč (od 1882.). Severinska je grana u muškoj lozi izumrla s Manojlom 1891. godine. Viktorov unuk Janko Vranyczany-Dobrinović (rođen 1920.) bio je od 1990. godine ministar za turizam u Vladi Republike Hrvatske, a od 1992. godine veleposlanik u Bruxellesu.

Place:

Starigrad (o. Hvar)

Language:

Hrvatski

Writings:

Latinica

Status:

Aktivno

Time of action:

1201 g.

Title:

Općina Sveti Križ Začretje

Person type:

Pravna osoba/Tijelo

Founder:

Republika Hrvatska

Activities:

Opće djelatnosti javne uprave

Place:

Sveti Križ Začretje

Person legal status:

lokalna i područna uprava

Language:

Hrvatski

Writings:

Latinica

Status:

Aktivno